

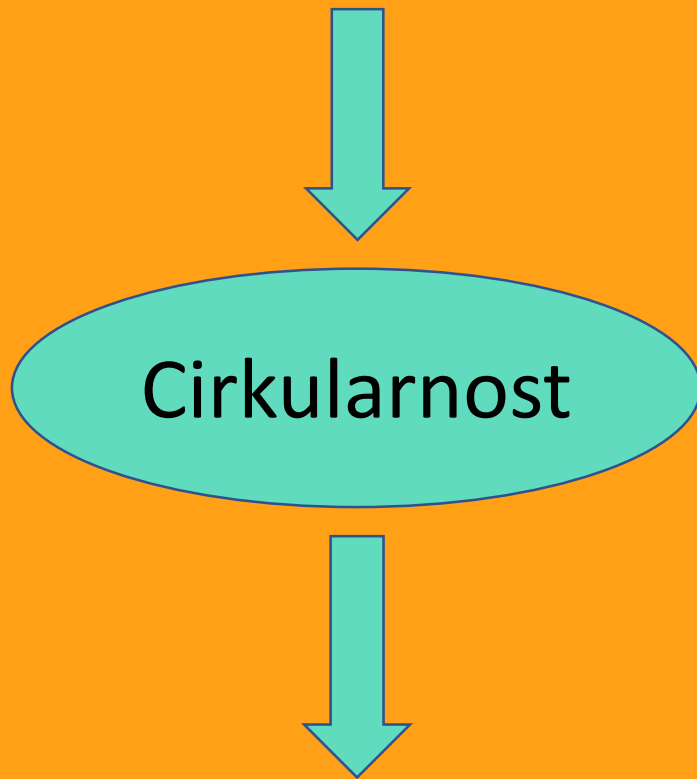
1.2 Poslovni modeli cirkularne ekonomije u lancu opskrbe hranom: Razvoj inovativnih poslovnih modela ce i dobrobit inovativnih poslovnih modela u CE

1.2.1 Ključne karakteristike poslovnih modela cirkularne ekonomije u lancu opskrbe hranom

e-modul 1 Cirkularna ekonomija i lanac opskrbe hranom
Listopad 2021

Brzi razvoj tehnologije, gospodarstva, poduzetništva i društva općenito zahtijeva prilagodbu novim cirkularnim procesima i pristupima.

Poduzeća rade na stvaranju novih inovativnih poslovnih modela kako bi primijenili cirkularnost na svoje aktivnosti i s time poboljšali svoju konkurentnost i održivost.

Sile i sudionici koji određuju prilagodbu poslovnih modela cirkularnoj ekonomiji:

- Poduzetnice,
- Društveni pokreti,
- Urbani uvjeti,
- Nove tehnologije,
- Čimbenici okoliša,
- Digitalizacija,
- Modeli e-trgovine i stvari sa interneta
- Potražnja potrošnje
- Kvaliteta proizvoda

Glavni sudionici lanca opskrbe hranom

Poljoprivrednici

Prerađivači

Distributeri

Trgovci na
malo

Potrošači

- Karakteristike i potrebe navedenih pet sudionika igraju vrlo važnu ulogu:
 - U razvoju poslovnih modela lanca opskrbe hranom
 - Pokazuju kako će inovativni ciklički poslovni modeli pomoći poduzećima
 - Premošćuju jaz između ponude i potražnje hrane
- “Inovacija poslovnog modela (IPM) je usvajanje novih pristupa komercijalizaciji temeljnog kapitala”.
- Kada tradicionalni poslovni modeli ne funkcioniraju, a potrebni su cirkularni modeli, poslovna inovacija postiže se kombinacijom trenutne poslovne aktivnosti s novim praksama.

Tvrtke koje pripadaju sektoru opskrbe hranom trebale bi razmotriti sljedeće korake kako bi inovirali svoje poslovne modele na temelju svoje pozicije u sektoru:

1. Unaprijediti ponudu vrijednosti
2. Ponovno razmotriti mehanizme za isporuku vrijednosti
3. Unaprijediti procese stvaranja vrijednosti
4. Osigurati nove modele za održavanje vrijednosti
5. Predložiti novi poslovni model

Preporuke za poslovne modele prema svakom sudioniku (1)

A. POLJOPRIVREDNICI

Zeleni poslovni modeli u kojima žene na selu igraju ključnu ulogu u sektoru kao proizvođači, edukatori/savjetnici i kupci i tri poslovna modela za urbanu poljoprivredu nazvana diferencijacija, diverzifikacija i niskobudžetna specijalizacija.

B. PRERAĐIVAČI

Za osmišljavanje održivog poslovnog modela za prerađivače potrebno je kombinirati tradiciju i inovaciju. Novi održivi poslovni model temeljit će se na tradiciji, koja se fokusira na vrijednosti i iskustva predstavnika u sektoru, te na inovaciji, kao što je stvaranje novih metoda i mogućnosti razvoja novih ideja.

Preporuke za poslovne modele prema svakom sudioniku (2)

C. DISTRIBUTERI

Novi poslovni model koji jača digitalni centar hrane i/ili internetsko tržište koje ima za cilj povećati potražnju za lokalnim proizvodima. Također, dva nova poslovna modela, predložena za ovog sudionika tj *poslovni model za fokusiranu ponudu usluga* i *poslovni model za kompletnu ponudu usluga*, pri čemu se razlikuju po tržištu na koje ciljaju; prvi se koncentrira na uzvodne proizvođače i prerađivače, dok drugi pokriva potrebe daljnjih operatera.

D. TRGOVAC NA MALO

Srž poslovnih modela za ove sudionike je stjecanje konkurentske prednosti. Ponovna inovacija u ovom poslovnom modelu odnosi se na društvene i ekološke dobrobiti uz ekonomsku dobit.

E. POTROŠAČI

Rješavanje problema kupaca i proučavanje njihovog ponašanja dovest će do razvoja poslovnih modela usmjerenih na kupca s odgovarajućom vrijednosnom ponudom.

Aspekti cirkularne ekonomije u poljoprivredi:

- Proizvodnja poljoprivrednih proizvoda s najmanjom mogućom količinom vanjskih utjecaja.
- Zatvaranje ciklusa hranjivih tvari i smanjenje negativnih otpuštanja u okoliš.
- Dodatna vrijednosti poljoprivredno-prehrambenom otpadu.
- Iskorištavanje poljoprivredno-prehrambene industrije u najvećoj mogućoj mjeri

Cirkularna ekonomija uglavnom je bila povezana s poljoprivredom i proizvodnjom u primarnom sektoru gdje se materijali i oruđe mogu ponovno koristiti više puta i na više načina.

- ❑ Poljoprivreda je u posljednjih 50 godina postala neovisnija o resursima, uvelike se oslanjajući na dostupnost fosilnih unosa kao što su sintetska dušična i fosforna gnojiva, agrokemikalije dobivene iz nafte i fosilna goriva.
- ❑ Popularno vjerovanje je da intenzivniji prijelaz prema cirkularnoj ekonomiji za poljoprivredne resurse osigurava gospodarsku, društvenu i ekološku korist industriji EU-a.
- ❑ Ovu pretpostavku treba pažljivo razmotriti jer 'cirkularizacija' može izazvati ekonomski i društveni stres, ako se prije usvajanja nije temeljito provjerila
- ❑ Isto tako bilo bi korisno zapitati se poštuje li 'cirkularna ekonomija' uvijek svoja načela manje otpada i iskorištavanja resursa ili se u konačnici radi samo o korištenju drugih resursa.

Jesu li poduzeća osnovana na 'kruženju' poljoprivrednog otpada dugovječna ako otpad dolazi iz neučinkovitog sustava koji će se na kraju morati smanjiti?

- ✓ Recikliranje do ponovne upotrebe za stvaranje proizvoda
- ✓ Stvaranje trajne robe od recikliranih i ponovno korištenih dijelova kao unosa za cirkularne poslovne modele
- ✓ Stvaranje alternativne vrijednosti u dijelovima koji čine proizvod cjelinom,
- ✓ Zatvaranje kruga životnog ciklusa materijala stvaranjem proizvoda koji se mogu obnoviti, prenamijeniti i ponovno prodati

Predložena provedba postupaka koji mogu uključivati ove radnje ili njihovu kombinaciju mogu se okarakterizirati kao temeljne za prijelaz na cirkularne poslovne modele za univerzalnu promjenu poduzetništva.

TRAIN-CE-FOOD projekt

<https://traincefood.si/hr/home-english>

Autor: Maria Dalakoura (Institute of Entrepreneurship Development, IED)

mdalakoura@ied.eu

Ovaj projekt sufinancirala je Europska komisija, Opća uprava za unutarnje tržište, industriju, poduzetništvo i mala i srednja poduzeća. GA: SI2.823699.

Ova publikacija odražava samo stavove autora i suradnika, a Komisija se ne može smatrati odgovornom za bilo kakvu upotrebu informacija sadržanih u njoj.

